

שם ואמר רבא ברי מחסיה א"ר חמא בר גוריא אמר רב כל עיר שגגותיה גבוהים מבהכ"נ לסוף חרבה, שנאמר (עזרא ט) "לרומם את בית אלהינו ולהעמיד את חרבותיו", וה"נ בבתי אבל בקשקושי ואברורי לית לן בה. אמר רב אשי אנא עבדא למתא מחסיה דלא חרבה. והא חרבה. מאותו עון לא חרבה.

לרומם את בית אלהינו. ועל ידיו כי זכינו לתת לנו גג כיסודם: קשקושי ואברורי. כינויים ומגללים (מירוס) בנינים קטנים (לנו): רב אשי לאש וסוכה היה במתא מחסיה ומכאן מלמדינו כי יתיר ובהכ"נ.

עין איה

כ"א צריכה היא שחסדר את עצם החיים הישראליים מיד ד' אלהים חיים. ע"כ להשריש זה בקשקושי ואברורי, שהם בנינים של יופי וקישוט לבד, לא באה הקפידא שלא יהי' הבהכ"נ גבוה מהם, להורות שמושגינו בביהכ"נ שהוא המכון לקיבוץ עבודת השר"ת והרמת כח האמינה ויראת ד' בלבבות, אינו ממינם של הקשקושי ואברורי שהם שימושים של קישוט ויופי לבד, שהוא רק בערך טפל וחיצוני לחיים, ואין לתן לביהכ"נ יתש נערך להם עד שיהי' קפידא בגבהם יותר. אמנם בית הכנסת נערך בערך עומק גוף החיים הישראליים, כעוד הבתים העקריים, מקומות החיים בעצמם, ועליהם הוא מתרומם, להורות שמסרת כלל החיים ופוטיותם וישובו לתכלית עבודת ד' ושם ד' שנקרא עלינו בכלל האומה, ומסתעף לפרטיות. ע"כ מדקדקת זוה"ק בכל פרטי החיים, "כי מנה עפר יעקב", "כי אני ד' רופאך", כרופא שמדקדק עם החולה על כל פרטי תהלכותיו מפני שהוא מסדר לו את עיקר חייו, לא כמו פדגוג שמלמד לנער הליכות נימוסיות חיצוניות, שלא יפגע במקומות המכוסים שבחיים. והיחש לביהכ"נ עם קשקושי ואברורי עם ברניות עומדות רק לנוי ולפאר, הוא דבר משחית כל יסוד חיי האומה הישראלית, שבנויה להיות דבקה בד' אלהים חיים בכל דרכיה והליכותיה, לא ע"י פרחים של ציצים נובלים, "יבש חציר נבל ציצ ודבר אלהינו יקום לעולם". והיופי וההידור יבאו רק לערך נסמל, להגדיל את ההתעוררות הפנימית לאהבת הדברים העקריים, אהבת ד' ודעת דרכיו ושמירת תורתו, כערך נועם העצם לעומת תכלית המון להתחית בו נפש כל חי.

כו. א"ר אבא עבדי למתא מחסיה דלא חרבה. והא חרבה, מאותו עון לא חרבה. על כל חכם בעדו להשתדל ראש לכל דבר, שהיה הפניה הראשית של כלל עם ד' לקדושת שם ד' ויסוד התורה בחיים, שלא להניח לשאיפות אחרות לרשת חלילה מקום הקדוש, אז תחסיים העדה בצבינה הרוחני. ואם חלילה דברים פרטיים, שגם הם יוכלו להפסיד כח הקיום של איזה עדה, יגרמו להתריבה, הגה יסוד החיים הישראליים יהי' חמים עמם. ע"כ בכל מקום שיבאו וידחו יהי' רוח ד' עמם, ואין

כה. וא"ר ב"מ א"ר"ה ב"נ א"ר, כל עיר שגגותיה גבוהין מביהכ"נ לסוף חרבה, שנאמר לרומם את בית אלהינו וגו', וה"נ בבתי אבל בקשקושי ואברורי ל"ל. עמוד העולם מתקיים בהשרשה של הדעת האמתית שהמרכז היותר גבוה ונשא שבחיים הוא קדושת החיים לשם השם ית', כל מעשיך יהיו לשם שמים, זהו המקום היותר נשגב שאליו צריכים כל עניני החיים לפנות. ע"כ אם באומה הישראלית, ששם השם ית' שנקרא עלינו הוא כל קיומנו והצטיינותינו בתור סגולה אלהית בעולם, אם נקודות חילוניות יעשו חלילה בלב האומה רמים ונשגבים יותר מהשאיפה של קדושת ברית ד' שעמנו, ש"ע מורה בנין בית הכנסת בתור מקדש מעט גם נאריך גלותנו, הרי נוטל בזה כל יסוד המקיים והמחיה את האומה בחיות האלהית שלה, וחושלך אמת ארצה. ע"כ כל עיר שגגותיה גבוהין מביהכ"נ [לסוף] חרבה, להורות שהתעודה של ביהכ"נ, שהיא עבודת השם ית', הוא המקום היותר גבוה שבחיים, שכל פינות החיים הפרטיים כולן אליו יפנו וע"י יתעלו ויתרוממו. וכזה מתמשכת תכלית החיים, לקדושה ולצדק בכל ארחותיהם, והם נבנים ומתקיימים, "קדוש לעולם קיים". "זהו הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר ל'". והנה היסוד העקרי הנצרך להורות על גדולת ערך התורה ועבודת ד' ומצבם הרם בחיי האומה הישראלית ככללה ובפרטיות, צריך שיהי' בולט שאין הוקרתנו את קדושת ברית ד' אשר עמנו וקדושת זוה"ק, באה אלינו מפני חפצנו לקשט את החיים בקישוט החיצוני של האמונה והדת, כמו שישנו אומות וכתות כאלה שלא יוכלו להתעלם מפעולת רגשי הדת על לבות הכלל וערכם בסדרי החברה האנושית, ע"כ יחזיקו את עניני האמונה ותוכן עבודת ד' במדרגה גבוהה אבל לא בעצם החיים, כ"א במדרגת קישוט ותכשית חיצוני לחיים. וזאת ההדרכה היא רעה מאד ומביאה נזק והפסד גורא למצב קדושתם של ישראל, שיסוד תורת ד' אשר אתנו הוא שהיא כולה מלאה חקי חיים ונקראת תורת חיים. ע"כ לא בתור תכשית חיצוני לחיים צריך לכבדה ולהוקירה, שבוה לא תמצא מקום כ"א בעיתים מזומנות ומקומות של פומבי והליכות סדריים מקושטים בפארים חיצוניים,

כה. 1. אבות פ"ב, מ"ב. 2. סנהדרין צב, א. 3. ישעיה ד' ג. 4. במדבר כג, י. 5. שמות טו, כה. 6. ישעיה מ, ח.

נקרא האבא האל (פ-1)